

NOCTUA

SIVE

NOVA EX BIBLIOTHECA VETERINARIA

Kiadja a Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Könyvtára

2006. március
10. évfolyam 1. szám

A 10. ÉVFOLYAM ELÉ

Eddig 42 alkalommal vehette kezébe a Nyájas Olvasó hírlevelünket, amelyet 1997-ben azzal a szándékkal indítottunk, hogy széles körben tájékoztassuk az egyetemi közösséget és az állatorvosi kart a könyvtár tevékenységéről, szolgáltatásairól, az új adatbázisokról, könyvekről, folyóiratokról, technikai lehetőségekről. Nem titkoltuk pályázati sikereinket és kudarcainkat sem. Időről-időre bibliográfiákat, internetes linkgyűjteményeket állítottunk össze az aktuális vagy általunk fontosnak vélt témákról. Közvetítettük az állatorvosi könyvtárakban és az állatorvosi informatika terén elért külföldi eredményeket. Örömmel tudósítottunk történeti forrásaink bővüléséről, és igyekeztünk régi gyűjteményünk egy-egy értékes darabját is bemutatni. Állatorvosok és hallgatók segítségével recenziókat közöltünk a megjelent új tankönyvekről, kézikönyvekről.

A *Noctua* 10. évében készek vagyunk a formai megújulásra, mert fontosnak tartjuk azt, hogy a magánállatorvosok – és természetesen a hatósági állatorvosok, az oktatók, kutatók és hallgatók – továbbra is tisztában legyenek azzal, milyen lehetőségeik vannak az információszerezésre. A könyvtár ügyeiről szóló tömör, de teljes és nyílt tájékoztatással szeretnénk a jobbító kritikát és az előrevivő javaslatokat is ösztönözni. (O.É.)

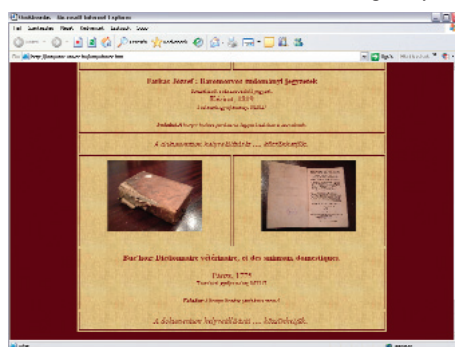
A MANGALICA ÉS MUZEÁLIS ÉRTÉKEINK

A biotartásban nevelhető régi magyar háziállatfajták iránt egyre nagyobb az érdeklődés. A közelmúltban több, mangalicákkal foglalkozó állatorvos fogadta örömmel a mangalica takarmányozására vonatkozó ismereteket Csáky Ferenc: *Sertéshizlalás, értékesítés és feldolgozás. A süldő szakszerű nevelése és javítása.* (Bp. Pátria, 1933) c. könyvből. Nem ez az egyetlen 19. század végi, 20. század eleji mű, amelyben szó van a mangalicáról. Elismeréssel nyilatkozik a fajtáról Kovács Béla és Monostori Károly: *A sertés, annak tenyésztése*

és hizlalása (Kassa: Koczányi és Vitéz, 1890) című félezer oldalas munkájában is. Itt ugyan nem találunk speciálisan a mangalicára vonatkozó táplálási tanácsokat, de bőven olvashatunk olyan rejtelmekről (pl. a makkoltatásról), amelyeket az intenzív tartási körülmények a múlt homályába taszítottak. Nyilván számos, a mangalicák fénykorából származó közlemény várja még, hogy e kiváló fajta hívei újra felfedezzék.

Mi másra bukkantunk: régi gyűjteményünk polcain jó állapotban sorakoznak a sertések, birkák, szarvasmarhák tenyésztésével foglalkozó könyvek, ám, a lovas művek – például az említett Kovácsy-Monostori mű párja, *A ló és annak tenyésztése* (Kassa: Koczányi és Vitéz, 1889) leszakadt gerinccel csúfoskodik. Egy kis puhafedelű kötet, *Monostori: Ló-gondozás. A lóismeret és lóhasználás rövid foglalatja...*

(Budapest: Grimm Gusztáv, 1899) töredezett lapjai sem sokáig állnak ellen az időnek. Nagyváthy János: *Magyar gazdatisztje* (Pesten: Trattner de Petróza, 1821) sem érheti meg kétszáz éves születésnapját, ha hamarosan nem részesül szakszerű segítségben.

Kérjük keressék fel **Könyvbarát** oldalunkat (<http://konyvtar.univet.hu/konyvbarat.htm>), és a könyvek örökbefogadásával mentsek meg ezeket a kincseket az utókor számára, ahogyan a mangalicát és a szürke marhát is megmentették. A régi fajták kezelésére, elhelyezésére, tartására, takarmányozására vonatkozó ismereteket csak az ezekhez hasonló forrásokból remélhetik.

SZERZŐK SZÁMÁRA

"A legderekből emberrel is megeshet, hogy író lesz belőle" – mondja Karel Capek finom cseh humorral. A szépírók általában "születnek" a nemes hivatásra, a szakírók jó része azonban a kutatással, gyógyítással van elfoglalva, és nyúgnak érzi a nyelvi, formai kötöttségeket, amikor eredményeinek közléséről van szó.

A könyvtár ezen a gondon próbál enyhíteni, amikor összegyűjti az állatorvos-szerzők számára fontosnak vélt ismereteket. A honlapunk Praxis fejezetében megjelenő összeállítás négy részből tevődik össze.

A hazai és külföldi folyóiratok **szerzői útmutatói** nélkül nem képzelhető el dolgozat megjelentetése, hiszen ahány ház, annyi formátum. A fejezetek, a képek megjelenítése, a kutatási eredmények bemutatásával kapcsolatos követelmények is sokszínűek, de közelebb állnak a szerzőhöz, mint a hivatkozások pontokra, vesszőkre kényes megformázása. Sokat segíthet, ha rendelkezésre áll egy ún. hivatkozásokezelő szoftver (Reference Manager, EndNote, RefWorks, ProCite stb.), amely általában "egy mozdulattal" képes a beletöltött adatokból számos folyóirat követelményeinek megfelelő bibliográfiát összeállítani.

Sok fejtörést okozó formai kérdés az **orvosi helyesírás** is. Igyekeztünk röviden összefoglalni a szabályokat, és a forrásokat, amelyeket meg kell ismerni.

A **tudományometriai mérőszámok** (impakt faktor, publikációs faktor, hivatkozásvizsgálat) világa elsősorban a tudományos babérokra törököt érdeklí. Ezek kiszámítása és hivatalos igazolása a PhD-jelölteknek, akadémiai doktorátusra készülőknek, pályázóknak stb. a könyvtár feladata. Sokat vitatják, hogy a folyóiratokat "minősítő", az idézettségen alapuló impakt faktor mennyire megbízható mutató, de – ahogy mondani szokták – még nem találtak ki jobbat. Aki komoly súlyú közleményt szeretne megjelentetni, annak ismernie kell a folyóiratok "hatásmutatóját".

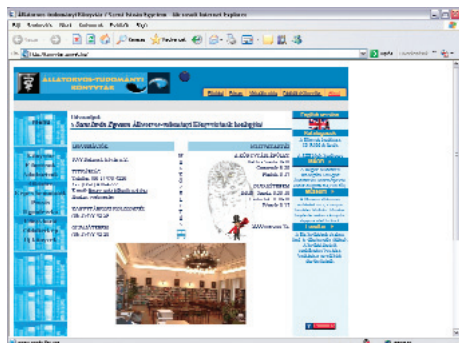
A negyedik rész különböző aktualitásokat tartalmaz, egyelőre embrionális formában. Nagyon fontos a **szabad hozzáférés** kérdése. Az egyre növekvő folyóirat árak (és a szerzőktől a megjelenésért követelt magas összegek) a tudósok egy csoportját arra indították, hogy az internet lehetőségeivel élve dolgozataikat olyan forrásokban tegyék közzé, amelyek szabadon hozzáférhetőek bárki számára. Folyik a küzdelem a profit-orientált kiadók és e között az egyre bővülő (intézményi archívumokat, ingyenes e-folyóiratokat létrehozó) tudományos közösség között. Úgy véljük, a felelős szerzői döntések meghozatalához e téren is tájékozottnak kell lenni. Nem kétséges, hogy a világszerte egyre súlyosabb anyagi gondokkal küzdő könyvtárak melyik oldalon állnak.

INTERNETES HÍREK

KÖNYVTÁRI HONLAP. Az Állatorvos-tudományi Könyvtár folyamatosan fejleszti honlapját:

<http://konyvtar.univet.hu>

A könyvtár által beszerzett új könyvekről mostantól folyamatosan tájékoztatást nyújt a nyitólap alján az újrakezdő **"Új könyvek"** rovatunk. A képes bemutatón a borító és a rövid ismertető megtekintése mellett néhány szavas leírást olvashatnak a könyvekről, és láthatják, hogy kölcsönözhetőek-e.

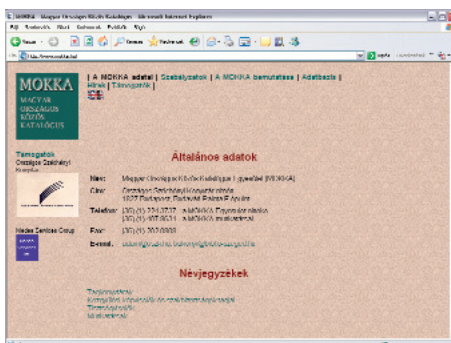
A könyvtár gyűjteményében található CD-ROM-ok keresését segíti az újonnan indult képes katalógus. A havonta frissülő listában mindig megtalálhatóak az állományba vett szakmai és ismeretterjesztő anyagok egyaránt.

A könyvtár által megrendelt hazai és külföldi folyóiratok teljes jegyzékét megtalálja az E-források/folyóiratok menüpont alatt. Egy pillantással felmérhető, hogy a keresett cím papír vagy

elektronikus formában érhető-e el, és az egyetem területéről egyetlen kattintással átléphetünk a teljes szövegre.

Mind a könyvek, folyóiratok, mind a CD-ROM-ok természetesen a könyvtár katalógusában is kereshetők.

MOKKA (<http://www.mokka.hu>). A Magyar Országos Közös Katalógus alakulásakor az egész országra kiterjedő dokumentum-kereső rendszer létrehozását tűzték ki célul. Mára a csatlakozott könyvtárak között találjuk az OSZK és a nagy szakkönyvtárak mellett pl. a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárat és a közeljövőben csatlakozik az Állatorvos-tudományi Könyvtár is.

Egyedi állatorvosi gyűjteményünk kiemelkedő szerephez juttatja intézményünket, és a MOKKA bárkinél, bármikor és bárholon elérhetővé, és több könyvtárral együtt kereshetővé teszi gyűjteményünk katalógusát. "A központi adatbázisból a kereső "átléphet" a hálózat útján a megfelelő könyvtárak adatbázisaiba, hogy megállapítsa, vajon a dokumentum rendelkezésre áll-e." – írják a készítőik.

Az állatorvos-tudomány területén megjelenő könyvek gyűjtése a mi feladatunk, ám a határterületek irodalmára is sok esetben van szükségünk használóinknak. Ebben nyújthat segítséget ez a közös katalógus. 2006 elejétől pedig a Google Scholar-ral is kereshetővé tették a MOKKA adatbázist.

SZABVÁNYOK KERESÉSE. A Magyar Szabványügyi Testület szabványkatalógusa kereshető az interneten:

<http://www.mszt.hu/standardsearch/index.asp>

A keresés a szabvány száma, címszavai szerint lehetséges, de böngészhetünk a Nemzetközi Szabványügyi Osztályozás csoportjaiban is. Az "Állategészségügy" kategóriában (amely a 11 Egészségügy alatt szerepel) csupa visszavont szabványt találunk, de akad néhány egyéb helyre sorolt dokumentum, amely fontos lehet az állatorvosi rendelőkben is (pl. Sugárzás elleni védelem orvosi és állatorvosi röntgenmunkahelyeken).

Sajnos a "részletek" mögött nem a szabvány teljes szövege, csak megjelenési adatai és ára található. Az MSZT honlapján a "vásárlás" gombra kattintva – bankkártyás fizetés esetén azonnal – megkaphatjuk a szabvány szövegét pdf formátumban, de a papír-változat is megrendelhető.

MUNKAHELYI BIZTONSÁG. Nemrégiben sok állatorvosi rendelőben készítettek munkavédelmi szabályzatot és végeztek kockázatbecslést. Ehhez is támpontokat adhat az idén 10 éves **Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség** (<http://osha.eu.int/>), amelynek honlapja magyar felülettel is használható. Sajnos a tartalmak többsége csak angolul vagy a közlő ország nemzeti nyelvén jeleníthető meg. Az idegen nyelven értők számára azonban érdekes lehet, hogy az állatorvosi munkának hány aspektusa bukkan fel a munkahelyi biztonság kapcsán. Természetes, hogy a legfrissebb oldalak a madárinfluenzával kapcsolatosak, hiszen ez mostanában a legújabb rizikófaktor, amely a többi zoonózis mellé sorolódott. Ezen kívül sok egyéb veszélyforrás is felmerül: a veszélyes anyagok használata, a zajterhelés, a sérülések, a stressz, a monoton, ismétlődő mozdulatok miatt kialakuló nyaki, hát és végtag-görccsök és a biológiai (baktériumok, gombák és vírusok okozta) kockázatok. Ez utóbbi témáról magyar nyelven is olvashatunk, a kockázatbecslésre vonatkozó hasznos tanácsokkal egyetemben.

Az oldal (<http://hu.osha.eu.int>) magyar változata az ún. **Nemzeti Munkavédelmi Fókuszpont**, ahonnan eljuthatunk az **Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség** honlapjára (<http://www.ommf.gov.hu/>). Itt rendelkezésünkre áll az ingyenes Információs Szolgálat, a legfontosabb jogszabályok teljes szövege, munkabaleseti statisztikai adatok, letölthető dokumentumok. A **Munkavédelmi Képviselők** (<http://www.mvkepviseleso.hu/link.html#1>) oldala is igen gazdag, a kérdéskör valamennyi területére kiterjed. Tartalmaz megrendelhető és ingyen letölthető teljes dokumentumokat, többek között a kockázatértékelés elméletéről. 2005-ben az építőipar után a mezőgazdaságban történt a legtöbb halálos baleset, köztük egy vágóhídon. A munkabiztonsági és munkaegészségügyi kérdések a szakmai problémák mellett főlegesen tehernek tűnnek, pedig az állatorvosi munka bővelkedik veszélyekben. Ezek elhárításához nyújthatnak segítséget a fenti oldalak. (W. B. és O. É.)

VÁLOGATÁS ÚJ KÖNYVEINKBŐL

További könyveket mutatunk be honlapunk nyitóoldalának alján!

BAKER, G. J. et al.: Equine dentistry. 2. ed. Edinburgh : Elsevier; Saunders, 2005. 353 p.

BEGON, M. et al.: Ecology: from individuals to ecosystems. 4. ed. Oxford : Blackwell Publishing, 2005. 738 p.

CARPENTER, J. W.: Exotic animal formulary. 3. ed. St. Louis: Elsevier ; Saunders, 2005. 564 p.

GILGER, B. C.: Equine ophthalmology. St. Louis : Elsevier, Saunders, 2005. 475 p.

GUMNIOR, S.: Degus: Biologie, Haltung, Zucht. Münster : Natur und Tier-Verlag GmbH, 2005. 79 p.

GYLES, C. L.: Pathogenesis of bacterial infections in animals. Ames, Iowa: Blackwell Publishing, 2004. 456 p.

HALL, E. J. - WILLIAMS, D. A. (ed.): BSAVA Manual of canine and feline gastroenterology. 2. ed. Quedgeley: BSAVA, 2005. 334 p.

HARVEY, R. G. et al.: Ear diseases of the dog and cat. London: Manson Publishing / The Veterinary Press, 2005. 256 p.

JONES, A. - BRAY, R. A. (ed.) et al.: Keys to the Trematoda: 2. Vol. Wallingford: CABI Publishing, Natural History Museum, 2005. 745 p.

KEALY, K. J. - MCALLISTER, H.: Diagnostic radiology and ultrasonography of the dog and cat. 4. ed. St. Louis: Elsevier; Saunders, 2005. 512 p.

MAIR, T. S. - GREEN, R. E. (ed.): Equine anaesthesia. Newmarket: Equine Veterinary Journal Ltd., 2005. 116 p. Equine Veterinary Education Manual; 7.

MARTIN, C. L.: Ophthalmic disease in veterinary medicine. London: Manson Publishing / The Veterinary Press, 2005. 512 p.

NELSON, D. L. - COX, M. M.: Lehninger principles of biochemistry. 4th ed. New York: W.H. Freeman and Co., 2005. 1119, (90) p.

O'MALLEY, B.: Clinical anatomy and physiology of exotic species: Structure and function of mam-

mals, birds, reptiles, and amphibians. Edinburgh: Elsevier; Saunders, 2005. 269 p.

RONGER, M.: Griechische Landschildkröten: Testudo hermanni hermanni, T. h. boettgeri, T. hercegovinensis. Münster: Natur und Tier-Verlag GmbH, 2005. 167 p.

SCHAEFER, I.: Zacken-Erdschildkröten. Münster: Natur und Tier-Verlag GmbH, 2005. 143 p.

SCOTT, G. et al.: Essential animal behavior. Blackwell Publishing, 2005. 202 p.

SHAW, S. E. - DAY, M. J.: Arthropod-borne infectious diseases of the dog and cat. London: Manson Publishing / The Veterinary Press, 2005. 152 p.

SILVERMAN, S. et al.: Radiology of Rodents, Rabbits and Ferrets: An Atlas of Normal Anatomy and Positioning. St. Louis: Elsevier; Saunders, 2005. 299 p.

SPARKES, A. et al.: Self-assessment colour review of feline medicine. London: Manson Publishing / The Veterinary Press, 2005. 240 p.

TE PAS, M. F. W.: Physiology, genetics and meat quality. Wallingford: CABI Publishing, 2004. 411 p.

TENNANT, B. J.: BSAVA Small Animal Formulary. 5. ed. Quedgeley: BSAVA, 2005. 332 p.

WILLIAMS, J. M. - NILES, J. D. (ed.): BSAVA Manual of canine and feline abdominal surgery. Quedgeley: BSAVA, 2005. 344 p.

KI MIBEN SEGÍT?

Szabóné Szávay Judit – könyvtár főigazgató: szervezés, könyvtárügy, publikáció-elemzés

Bábásné dr. Apostol Ilona – olvasószolgálat, feldolgozás

Edelényi Ottília – titkár

Hajdu Gábor – rendszergazda: adatbázisok

Kiss Márton, dr. – levéltár

Kurják Jánosné, Margit – fénymásolás

Miszori Katalin – kölcsönzés, olvasószolgálat, elektronikus folyóiratok

Oláh Edit – könyvtárközi kölcsönzés, tájékoztatás folyóiratokról, olvasószolgálat, Magyar Állatorvosi Bibliográfia

Orbán Éva – igazgatóhelyettes: olvasószolgálat, kölcsönzés, információkeresés, tájékoztatás, használók képzése, Noctua

Pádár Éva – tanszéki könyvtárak módszertani gondozása, használók képzése, olvasószolgálat, kölcsönzés, tájékoztatás, információkeresés.

Szegediné Nagy Aranka – tájékoztatás a szak-könyvek beszerzéséről

Tóth Jánosné, Piroska – dokumentumrendezés

Winkler Bea – olvasószolgálat, honlap

NOCTUA

Felelős kiadó: Szabóné Szávay Judit könyvtár főigazgató. Felelős szerkesztő: Orbán Éva
Cím: 1078 Budapest, István út 2., telefon: 1 478-4226, fax: 1 478 4227. E-mail: library.univet@aotk.szie.hu
A munkatársak e-mail címeinek formája: vezeteknev.keresztnev@aotk.szie.hu Honlap: <http://konyvtar.univet.hu/esources/noctua.php>

MEGHÍVÓ

A Magyar Országos Állatorvos Egyesület,
a Magyar Állatorvosi Kamara és
a Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Kar

2006. május 26-án, pénteken 11 órakor

a HŐSÖK NAPJA

alkalmából az Állatorvos-tudományi Kar Gyógyszertani Tanszékének, valamint Központi Könyvtárának falán
elhelyezett emlékművek előtt megemlékezést tart.

Ebben az évben különös jelentősége van a Hősök Napi ünnepségeknek. Megemlékezünk az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évi jubileumáról, azokról, akik a harcok során életüket veszítették. Más ún. csatlós államokban is voltak tüntetések, sztrájkok, de kizárólag Magyarországon volt fegyveres harc a történelem egyik legszervezettebb abszolutizmusa ellen. Ez megrendítette az egész világot, és ismertté tette hazánkat az öt világrészen.

A szabadságharc eltiprása lerántotta a leplet a nyugati illúzióról, és halálos csapást mért a nyugat-európai kommunista pártokra.

A magyar népek ez a forradalma világtörténelmi jelentőségű volt.

Program:

Himnusz

Vers - **Bánffy György** Kossuth-díjas színművész

Emlékbeszéd - **Dr. Holló József** Ferenc altábornagy
a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum főigazgatója

Koszorúzás

Szózat

A megemlékezésre minden kollégát és állatorvostan-hallgatót tisztelettel vár:

a Magyar Országos Állatorvos Egyesület
elnöke

a Magyar Állatorvosi Kamara
elnöke

a SZIE Állatorvos-tudományi Kar
dékánja